EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA (EU) 2023/1966,

annettu 10 päivänä toukokuuta 2023,

joka sisältää huomautukset, jotka ovat erottamaton osa päätöstä vastuuvapauden myöntämisestä yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan ilmaliikenteen hallinnan kolmannen tutkimushankkeen yhteisyrityksen (ennen 30 päivää marraskuuta 2021 SESAR-yhteisyritys) talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2021

EUROOPAN PARLAMENTTI, joka

— ottaa huomioon päätöksensä vastuuvapauden myöntämisestä yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan ilmaliikenteen hallinnan kolmannen tutkimushankkeen yhteisyrityksen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2021,

— ottaa huomioon työjärjestyksen 100 artiklan ja liitteen V,

— ottaa huomioon liikenne- ja matkailuvaliokunnan lausunnon,

— ottaa huomioon talousarvion valvontavaliokunnan mietinnön (A9-0118/2023),

A. ottaa huomioon, että yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan ilmaliikenteen hallinnan tutkimushankkeen yhteisyritys (SESAR) perustettiin helmikuussa 2007 seitsemännen puiteohjelman yhteyteen kahdeksaksi vuodeksi (SESAR 1); ottaa huomioon, että kesäkuussa 2014 neuvosto muutti yhteisyrityksen perustamisasetusta ja jatkoi yhteisyrityksen toiminnan kestoa Horisontti 2020 -puiteohjelmassa 31. joulukuuta 2024 saakka (SESAR);

B. ottaa huomioon, että neuvosto hyväksyi marraskuussa 2021 perussäädöksen, jolla SESAR-hankkeen tilalle perustettiin SESAR 3 Horisontti Eurooppa -ohjelman yhteyteen kaudeksi, joka päättyy 31. joulukuuta 2031 ([1]);

C. ottaa huomioon, että yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan ilmaliikenteen hallinnan kolmannen tutkimushankkeen yhteisyritys on julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuus, joka vastaa nykyaikaistetun ilmaliikenteen hallintajärjestelmän kehittämisestä Euroopassa; ottaa huomioon, että sen perustajaosakkaita ovat komission edustama EU, Euroopan lennonvarmistusjärjestö (Eurocontrol) sekä yli 50 organisaatiota, jotka kattavat ilmailun koko arvoketjun lentoasemista ja kaiken tyyppisistä ilmatilan käyttäjistä lennonvarmistuspalveluihin ja miehittämättömien ilmaalusten kauko-ohjaajiin ja huoltoon;

D. ottaa huomioon, että yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan ilmaliikenteen hallinnan kolmannen tutkimushankkeen yhteisyritykselle hallinnollisten ja toimintamenojen kattamiseksi myönnettävä unionin rahoitusosuus, ETA-määrärahat mukaan luettuina, on enintään 600 miljoonaa euroa, josta enintään 30 miljoonaa euroa voidaan osoittaa hallintomenoihin; ottaa huomioon, että yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan ilmaliikenteen hallinnan kolmannen tutkimushankkeen yhteisyrityksen yksityiset osakkaat suorittavat – tai huolehtivat siitä, että niiden osakkuus- tai sidosyhteisöt suorittavat – rahoitusosuuden, joka on yhteensä vähintään 500 miljoonaa euroa, ja että tästä määrästä enintään 25 miljoonaa euroa voidaan osoittaa hallintomenoihin kymmenen vuoden ajanjaksona;

E. ottaa huomioon, että Eurocontrol suorittaa rahoitusosuuden, joka on yhteensä enintään 500 miljoonaa euroa, ja että tästä määrästä enintään 25 miljoonaa euroa voidaan osoittaa hallintomenoihin kymmenen vuoden ajanjaksona; ottaa huomioon, että rahoitusosuuteen sisältyvät myös täydentäviin toimiin osoitetut luontoissuoritukset;

F. korostaa, että kaikkien unionin toimielinten on noudatettava varainhoitoasetusta ja tiukkoja hallintovaatimuksia;

G. ottaa huomioon, että yksi yhteisyrityksen tärkeimmistä tavoitteista on tukea nopeaa siirtymistä vihreämpään ilmailuun Euroopan vihreän kehityksen ohjelman mukaisesti;

Yleistä

1. huomauttaa, että yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan ilmaliikenteen hallinnan kolmannen tutkimushankkeen yhteisyritys kolmen osapuolen yhteisyrityksenä käyttää – unionin talousarvion ja yksityisten osakkaiden rahoitusosuuksien lisäksi – Eurocontrolilta saadut noin 500 miljoonan euron rahoitusosuudet Horisontti Eurooppa -puiteohjelman toimiin ja että koska komissio ei ottanut Eurocontrolin rahoitusosuuksia huomioon tuottavuusmallissaan, tästä johtuvaa yhteisyrityksen alhaisempaa tuottavuussuhdetta ei voida suoraan verrata muiden yhteisyritysten tuottavuussuhteeseen;

([1]) Neuvoston asetus (EU) 2021/2085, annettu 19 päivänä marraskuuta 2021, Horisontti Eurooppa -ohjelman yhteisyritysten perustamisesta sekä asetusten (EY) N:o 219/2007, (EU) N:o 557/2014, (EU) N:o 558/2014, (EU) N:o 559/2014, (EU) N:o 560/2014, (EU) N:o 561/2014 ja (EU) N:o 642/2014 kumoamisesta (EUVL L 427, 30.11.2021, s. 17).

2. pitää valitettavana, että yhteisyritys raportoi muiden tapaan, että yhteisyrityksen sisäisen talousarvio- ja resurssisuunnitteluprosessin jälkeen sen johtoa ei ollut otettu mukaan vastuupääosaston ja budjettipääosaston väliseen neuvotteluprosessiin; pitää valitettavana myös sitä, että yhteisyrityksen mukaan sillä ei ollut riittävästi tietoa komission tuottavuusmallista, jota käytettiin ohjelmien täytäntöönpanon edellyttämien henkilöstöresurssien määrittämiseen uudella monivuotisella rahoituskehyskaudella, ja että vaikka toteutettavana oli suurempi talousarvio, yhteisyrityksellä ei myöskään ollut riittävästi tietoa siitä, millä perusteella henkilöstön enimmäismäärät asetettiin;

3. pitää myönteisenä sujuvaa siirtymistä uudeksi oikeussubjektiksi eli SESAR 3 -yhteisyritykseksi ja toteaa, että yhteisyritys kehitti useita monialaisia koordinointimekanismeja, jotka mahdollistivat avoimen ja jäsennellyn yhteistyön ja perustuivat organisaation kunkin jäsenen henkilökohtaiseen asiantuntemukseen, ja erityisesti, että se perusti siirtymän koordinointiryhmän helmikuussa 2021;

4. toteaa, että Horisontti Eurooppa -puiteohjelmassa asetetaan yhteisyritykselle kunnianhimoisia tavoitteita, jotka voidaan saavuttaa vain, jos suunnitellaan ja toteutetaan tehokkaita ratkaisuja, joilla puututaan sisäisen valvonnan järjestelmien puutteisiin ja valmistaudutaan tuleviin haasteisiin, jotka johtuvat lisääntyneestä vastuusta esimerkiksi henkilöstöhallinnossa ja suunnittelussa; huomauttaa tässä yhteydessä, että erityisen monimutkaiset ja vaivalloiset laskelmat ja raportointivaatimukset muodostavat merkittävän virheriskin, ja kehottaa siksi selvittämään mahdollisuuksia yksinkertaistamiseen aina kun se on mahdollista ja nykyisen oikeudellisen kehyksen mukaista;

5. painottaa yhteisyrityksen tärkeää roolia digitaalisen eurooppalaisen ilmatilan toteuttamisessa; korostaa, että vuosia 2021–2027 koskevat ehdotukset SESARin ja Verkkojen Eurooppa -välineen eurooppalaisista kumppanuuksista ovat ratkaisevan tärkeitä digitalisoidun ja ekologisen ilmailun tulevaisuudelle ja että niille on myönnettävä asianmukainen rahoitus;

6. korostaa yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan 2+ merkitystä ja kehottaa hyväksymään sen ja panemaan sen täytäntöön oikea-aikaisesti; painottaa, että satelliittijärjestelmien käyttö navigointi-, viestintä- ja seurantatarkoituksiin sekä yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan ilmaliikenteen hallinnan tutkimushankkeen (SESAR) täysimääräinen käyttöönotto edistävät yhtenäisen eurooppalaisen digitaalisen ilmatilan toteuttamista;

7. muistuttaa yhteisyrityksen strategisesta roolista ilmailualan hiilestä irtautumisessa, sillä monissa sen hankkeissa keskitytään digitaaliteknologian valjastamiseen, jotta voidaan tukea siirtymistä vihreämpään ilmailualaan;

8. suhtautuu myönteisesti yleisiin tutkimus- ja innovointitoimiin, jotka SESAR 3 -yhteisyrityksen on määrä toteuttaa vuosina 2021–2031, ja toteaa, että niitä kutsutaan Digitaalinen eurooppalainen ilmatila -ohjelmaksi ja ne toteutetaan osana SESAR-innovointijatkumoa; suhtautuu myönteisesti myös muihin SESAR 3 -yhteisyritykselle asetettuihin painopisteisiin, kuten synergioiden hyödyntäminen muiden eurooppalaisten kumppanuuksien ja kansallisten tai alueellisten ilmaliikenteen hallinnan nykyaikaistamisohjelmien kanssa, institutionaalisten ja toimialan sidosryhmien osallistumisen varmistaminen, yhteistyön varmistaminen kolmansien maiden ja kansainvälisten järjestöjen kanssa, SESAR 3 -yhteisyrityksen toimien ja tulosten tunnetuksi tekeminen viestintäaloitteiden avulla;

9. panee merkille, ettei yhteisyrityksillä ole yhdenmukaistettua ”hallintomenojen” määritelmää, ja toteaa, että tämä käsite on yhteisyrityksen osakkaiden rahoitusosuuksien laskennan perusta ja edellytys vertailukelpoisten lukujen esittämiselle; kehottaa tämän vuoksi laatimaan kaikille yhteisyrityksille yhteiset suuntaviivat, jotta ne voivat noudattaa yhdenmukaistettua lähestymistapaa tiettyjen hallintomenojen menoluokkien, kuten kuulemisista, selvityksistä, analyyseistä, arvioinneista ja teknisestä avusta aiheutuvien menojen, luokitteluun;

10. on samaa mieltä tilintarkastustuomioistuimen kanssa sen havainnosta, että koska yhteisyritykset ovat riippumattomia ja vastaavat työohjelmiensa täytäntöönpanosta, ne olisi voitu ottaa paremmin mukaan vuosien 2021–2027 monivuotisen rahoituskehyksen henkilöstöresurssien suunnitteluprosessiin;

Talousarvio- ja varainhallinto

11. panee tyytyväisenä merkille tilintarkastustuomioistuimen katsovan kertomuksessaan yhteisyrityksen tilinpäätöksestä, että varainhoitovuoden 2021 tilinpäätös antaa kaikilta olennaisilta osiltaan oikeat ja riittävät tiedot yhteisyrityksen taloudellisesta asemasta 31. joulukuuta 2021 sekä sen toimien tuloksista, rahavirroista ja nettovarallisuuden muutoksista mainittuna päivänä päättyneeltä varainhoitovuodelta yhteisyrityksen varainhoitoasetuksen ja komission tilinpitäjän vahvistamien kirjanpitosääntöjen mukaisesti, ja pitää myönteisenä sitä, että tilien perustana olevat toimet olivat kaikilta olennaisilta osiltaan lailliset ja asianmukaiset (sääntöjenmukaiset);

12. panee merkille, että vuonna 2021 käytettävissä ollut kokonaistalousarvio (mukaan lukien talousarvioon uudelleen otetut edeltävien vuosien käyttämättömät määrärahat, käyttötarkoitukseensa sidotut tulot ja uudelleen seuraavalle vuodelle kohdennetut määrärahat) sisälsi 34,8 miljoonaa euroa maksusitoumusmäärärahoja (163,2 miljoonaa euroa vuonna 2020) ja 69,9 miljoonaa euroa maksumäärärahoja (179,2 miljoonaa euroa vuonna 2020);

13. toteaa yhteisyrityksen osakkaiden operatiivisten velvoitteiden nykytasosta, että yhteisyritys oli vuoden 2021 lopussa sitonut täysimääräisesti 555,8 miljoonaa euroa unionin enimmäisrahoitusosuudesta, joka koski Horisontti 2020 -puiteohjelmassa allekirjoitettuja avustus- ja hankintasopimuksia, ja että tästä määrästä noin 92,5 miljoonaa euroa eli 16,6 prosenttia jää maksettavaksi tulevina vuosina sellaisten hankkeiden ja sopimusten perusteella, jotka on vielä saatava valmiiksi; toteaa lisäksi, että yksityiset osakkaat ovat antaneet oikeudellisen sitoumuksen 280 miljoonan euron luontoissuoritusten toimittamisesta täysimääräisesti ja että nämä luontoissuoritukset on määritelty teollisuuden toimijoihin sovellettavassa osakassopimuksessa, ja toteaa, että Eurocontrol on puolestaan sitoutunut toimittamaan 433,4 miljoonan euron rahoitusosuuden, joka vastaa 91:tä prosenttia siitä 475 miljoonan euron tavoitteesta, joka kahdenvälisessä sopimuksessa on määritelty operatiivisen rahoitusosuuden määräksi;

14. korostaa, että maksumäärärahoista, jotka varainhoitovuonna 2021 oli budjetoitu Horisontti 2020 -puiteohjelman hankkeisiin, yhteisyritys käytti 93 prosenttia ja että yhteisyrityksellä ei vuonna 2021 ollut juuri lainkaan operatiivisia maksusitoumusmäärärahoja, sillä se oli saanut viimeisen ehdotuspyyntönsä päätökseen vuoden 2020 loppuun mennessä;

15. panee merkille, että covid-19-kriisi vaikuttaa edelleen alaan; panee merkille, että yhteisyritys toteutti useita toimenpiteitä, mukaan lukien tarvittaessa avustusten keston pidentäminen, jotta hankkeiden validointitoimet voitiin saattaa päätökseen ja niiden tekniset tulokset voitiin saavuttaa eurooppalaisen ilmaliikenteen hallinnan (ATM) yleissuunnitelman aikataulujen mukaisesti; toteaa, että yhteisyrityksen osakkaat ja kumppanit onnistuivat edistämään uusia teknologioita ja prosesseja SESARin innovaatiojatkumon käyttöönottoprosessin kautta aikataulussa, joka määritetään Euroopan ilmaliikenteen hallinnan yleissuunnitelmassa, joka on ilmaliikenteen hallinnan digitalisaation etenemissuunnitelma Euroopassa;

16. panee merkille, että vuonna 2021 talousarvio oli 17,55 miljoonaa euroa alijäämäinen (SESAR 1 -hankkeen alijäämä oli 292 513 euroa sen rahoitusosuuksien ylijäämän lopullisen takaisinmaksun jälkeen ja SESAR 2020 -hankkeen alijäämä oli 17,26 miljoonaa euroa) ja että jäljellä oleva kumulatiivinen ylijäämä oli 592 241 euroa;

Toiminnan tuloksellisuus

17. panee tyytyväisenä merkille, että yhteisyritys saavutti kaikki vuoden 2021 keskeiset toimintapoliittiset ja operatiiviset tavoitteensa, jotka esitettiin vuosien 2021–2023 yhtenäisessä ohjelma-asiakirjassa;

18. on tyytyväinen siihen, että yhteisyritys on ottanut käyttöön useita talousarviotoimenpiteitä, joiden tarkoituksena on tarjota osakkaille ja ilmailualalle välitöntä kassavirtatukea covid-19-kriisin ja siitä osakkaille aiheutuvien taloudellisten vaikutusten johdosta;

19. pitää myönteisenä ensimmäisten SESAR-innovaatiopäivien järjestämistä ja kaikkia nuorille tutkijoille suunnattuja hankkeita;

20. on tyytyväinen siihen, että vuonna 2021 yhteisyritys jatkoi 71 hankkeen hallinnointia ja seuraamista kolmella tutkimuslohkollaan (kokeileva tutkimus, teollinen tutkimus ja validointi sekä erittäin laajamittaiset demonstrointihankkeet), ja panee tyytyväisenä merkille, että hankkeilla oli 300 eri edunsaajaa, joista melkein 20 prosenttia oli pk-yrityksiä, 17 prosenttia korkeakouluja tai yliopistoja ja 9 prosenttia tutkimusorganisaatioita, ja suosittelee toimenpiteitä, joilla lisätään pk-yritysten lukumäärää yleensä yhteisyrityksen hallinnoimissa hankkeissa;

Hankinnat ja henkilöstö

21. panee merkille, että koska yhteisyritys keskittyi siirtymäprosessiin, se rajoitti hankintamenettelyjensä enimmäismäärää, ja että yhteisyrityksellä oli kymmenen hankintamenettelyä, joista kuusi oli arvoltaan hyvin vähäisiä; panee lisäksi merkille, että yhteisyritys allekirjoitti kuusi toimielinten välistä palveluja koskevaa puitesopimusta, kaksi suoraa palveluhankintasopimusta, kahdeksan erillissopimusta yhteisyrityksen puitesopimusten / toimielinten välisten sopimusten täytäntöönpanemiseksi ja yhden palkintoa koskevan sopimuksen;

22. panee merkille, että yhteisyritys hyväksyi 90 muutosta sopimuksiinsa, erillissopimuksiinsa, yhteisymmärryspöytäkirjoihinsa ja palvelutasosopimuksiinsa pääasiassa SESAR 3 -hankkeeseen siirtymisen johdosta;

23. panee tyytyväisenä merkille, että kaikissa menettelyissä noudatettiin SESAR-yhteisyrityksen varainhoitoa koskevia sääntöjä, joilla varmistetaan avoimuus, tasapuolinen kilpailu toimittajien välillä ja yhteisyrityksen varojen mahdollisimman tehokas käyttö;

24. korostaa, että yhteisyritys otti vuonna 2021 käyttöön sähköisen tarjouskilpailun ja tarjousten sähköisen toimittamisen ja että SESAR-yhteisyritys käytti edelleen kaikkien hankinta- ja sopimustoimien kirjaamiseen sopimukseen liittyvien toimien suunnittelutyökalua, jotta se voi hallinnoida sen tavoitteita tukevia hankintatoimia ja varmistaa niiden oikeaaikaisen toteuttamisen; panee lisäksi merkille, että tätä asiakokonaisuutta päivitetään viikoittain yhteistyössä rahoitustapahtumien toiminnallisten alkuunpanijoiden ja organisaation johtoryhmän kanssa;

25. panee merkille, että yhteisyrityksen vuodelle 2021 hyväksytyssä henkilöstötaulukossa on 38 väliaikaisen tai sopimussuhteisen toimihenkilön toimea ja kaksi kansallisen asiantuntijan toimea, kuten Euroopan unionin vuotuisessa yleisessä talousarviossa esitetään Euroopan komission osalta;

26. panee vuotuisesta toimintakertomuksesta 2021 sukupuolten tasapuolisen edustuksen osalta merkille, että naisten osallistuminen, Horisontti 2020 -hankkeiden naispuolisten hankekoordinaattoreiden määrä ja muun muassa neuvoaantavien ryhmien, asiantuntijaryhmien ja arviointipaneelien naispuolisten jäsenten ja yksittäisten asiantuntijoiden määrät eivät lisääntyneet merkittävästi edelliseen vuoteen verrattuna; pitää valitettavana, että naisten osuus Horisontti 2020 -hankkeisiin osallistuneista on itse asiassa laskenut edeltävän vuoden 30 prosentista 29 prosenttiin vuonna 2021; panee harmistuneena merkille, että yhteisyrityksen vuosikertomuksen 2021 mukaisessa hallintoneuvoston sukupuolijakaumassa (yksi nainen, 27 miestä) on erittäin paljon parannettavaa; on pettynyt näihin lukuihin ja kehottaa lisäämään toimia sukupuolten tasapuolisen edustuksen edistämiseksi;

27. panee huolestuneena merkille, että vuosina 2018–2021 kaikkien yhteisyritysten tilapäisen henkilöstön keskimääräinen vuotuinen osuus oli edelleen korkea, noin 11 prosenttia henkilöstösääntöjen alaisesta henkilöstöstä; muistuttaa, että sopimussuhteisten toimihenkilöiden suuri määrä lisää yleensä merkittävästi yhteisyrityksen henkilöstön vaihtuvuutta ja tekee henkilöstötilanteesta entistä epävakaamman; korostaa lisäksi, että tilapäisen henkilöstön käytön olisi pysyttävä väliaikaisena ratkaisuna, sillä muutoin se voi heikentää yhteisyrityksen yleistä tuloksellisuutta, kuten keskeisen osaamisen säilyttämistä, ja johtaa epäselvyyksiin vastuuvelvollisuuden osalta, mahdollisiin oikeuskiistoihin ja henkilöstön tehokkuuden alenemiseen;

28. panee merkille, että vuonna 2021 työskentelyä jatkettiin useiden hankkeiden parissa SESAR-yhteisyrityksen tiloissa Brysselissä, jotta voitiin pitää henkilöstön työympäristö ja -tilat tuottavina, turvallisina ja tehokkaina;

29. huomauttaa, että henkilöresurssien tehokas kohdentaminen pysyi niin ikään SESAR-yhteisyrityksen painopisteenä vuonna 2021 ja että yhteisyrityksessä keskityttiin henkilöstön ammatilliseen kehitykseen ja urakehitykseen sekä sen varmistamiseen, että osoitetut henkilöstöresurssit käytettiin mahdollisimman taloudellisesti, tehokkaasti ja vaikuttavasti;

30. panee merkille, että yhteisyritys suoritti vuonna 2021 arviointinsa täytäntöönpanosääntöjensä mukaisesti ja pystyi toteuttamaan uudelleenluokittelun, jonka tuloksena kahdeksan väliaikaisen toimihenkilön tehtäväryhmä luokiteltiin uudelleen;

31. panee merkille, että vuodesta 2016 alkaen yhteisyritykset eivät ole maksaneet henkilöstönsä osalta unionin eläkejärjestelmään sitä osaa työnantajamaksuista, joka vastaa niiden muiden kuin unionin tukemien tulojen suhdetta niiden kokonaistuloihin, koska komissio ei ole sisällyttänyt näitä menoja yhteisyritysten talousarvioihin eikä pyytänyt maksuja virallisesti; kehottaa komissiota ryhtymään toimiin vastaavien ongelmien välttämiseksi tulevaisuudessa;

Sisäinen valvonta

32. toteaa, että komission tutkimuksen ja innovoinnin pääosaston yhteinen tarkastus vastaa yhteisyrityksen Horisontti 2020 -puiteohjelman maksuihin kohdistettavista jälkitarkastuksista ja että vuoden 2021 lopussa käytettävissä olleiden jälkitarkastustulosten perusteella yhteisyritys ilmoitti Horisontti 2020 -puiteohjelman hankkeiden edustavaksi virhetasoksi 0,7 prosenttia (3,46 prosenttia vuonna 2020) ja jäännösvirhetasoksi 0,6 prosenttia (1 prosentti vuonna 2020) (selvitetyt ennakkomaksut ja loppumaksut); panee Horisontti 2020 -puiteohjelmaa koskevaan komission lainsäädäntöehdotukseen liitetystä rahoitusselvityksestä merkille lopullisena tavoitteena olevan, että jäännösvirhetaso on mahdollisimman lähellä kahta prosenttia ohjelmien päättyessä, kun kaikkien tarkastusten, korjausten ja takaisinperintätoimenpiteiden rahoitusvaikutukset on otettu huomioon;

33. toteaa, että virhetasojen lasku vuonna 2021 voi johtua muun muassa siitä, että edunsaajat tuntevat tukikelpoisuussäännöt paremmin ja ovat siten oppineet aikaisemmista kokemuksista, ja tuloksista, joita on saatu erityisesti tulokkaille ja pk-yrityksille suunnatuista tiedotuskampanjoista, verkkoseminaareista ja koulutuksista; korostaa, että virhetasoihin olisi suhtauduttava varauksella, koska ne voivat muuttua tarkastustuloksista mahdollisesti saatavien lisätietojen myötä;

34. panee merkille, että arvioidakseen yhteisyrityksen operatiivisia kontrolleja, jotka liittyivät maksuihin, tilintarkastustuomioistuin poimi ja tarkasti satunnaisotoksen, joka koostui lopullisille edunsaajille vuonna 2021 suoritetuista Horisontti 2020 -puiteohjelman maksuista, ja että tarkastuksen tarkoituksena oli saada vahvistus jälkitarkastuksissa havaituille virhetasoille; toteaa tilintarkastustuomioistuimen havainneen ja kvantifioineen yhdessä tapauksessa virheen, jossa edunsaaja oli sisällyttänyt ilmoitukseensa välittömiä henkilöstökuluja, vaikka kyseiset kulut olisi pitänyt ilmoittaa alihankintakuluina; toteaa, että koska avustussopimus ei kuitenkaan kattanut edunsaajan alihankintakuluja, nämä aiheutuneet kulut eivät olleet tukikelpoisia;

35. korostaa, että tilintarkastustuomioistuimen havainto vahvisti, että ilmoitetuissa henkilöstökuluissa on jatkuvia systeemisiä virheitä ja että erityisesti pk-yritykset ja uudet edunsaajat ovat alttiimpia virheille kuin muut edunsaajat; korostaa, että näistä virheistä on kerrottu säännöllisesti myös tilintarkastustuomioistuimen aiemmissa vuosikertomuksissa vuodesta 2017 lähtien; korostaa siksi, että henkilöstökulujen ilmoittamista koskevien Horisontti 2020 -puiteohjelman sääntöjen selkeyttäminen ja yksinkertaistettujen kustannusvaihtoehtojen käytön lisääminen ovat edellytys virhetasojen vakauttamiselle olennaisuusrajan alapuolelle; painottaa, että yhteisyrityksen olisi vahvistettava sisäisiä valvontajärjestelmiään niin, että niiden avulla voidaan puuttua pk-yrityksiin ja uusiin edunsaajiin liittyvään kohonneeseen riskiin, sekä kannustettava voimakkaasti tiettyjä virheille alttiimpia edunsaajaryhmiä (kuten pk-yrityksiä ja uusia edunsaajia), ottamaan käyttöön henkilöstökuluja koskevan ohjatun it-toiminnon; panee tyytyväisenä merkille, että vuonna 2022 kaikki yhteisyritykset ovat alkaneet toteuttaa tilintarkastustuomioistuimen ehdottamia toimia virhetasojen alentamiseksi, muun muassa selvittää yksinkertaistettuja kustannusvaihtoja, kuten yksikkökustannuksia, kertakorvauksia ja kiinteämääräisiä korvauksia;

36. panee vuotuisesta toimintakertomuksesta merkille, että yhteisyritys saavutti kaikki vaikuttavaan varainhoitoon, hallintoon ja yrityksen johtoon liittyvät tämän alan tavoitteensa vuosien 2021–2023 yhtenäisen ohjelma-asiakirjan mukaisesti; panee merkille, että tähän sisältyy yhteisyrityksen hanketarkastusten tehokkuuden ja vaikuttavuuden seuranta, yhteisyrityksen yritystoiminnan ja hallintotoimien tehokkuuden ja vaikuttavuuden seuranta ja poikkeus- ja sääntöjenvastaisuusrekisterin seuranta (tavoite 1 prosentin sisällä);

37. panee merkille, että yhteisyritys kirjasi yhden sääntöjenvastaisuustapahtuman, joka johtui siitä, ettei Horisontti 2020 -takuurahastoa ollut aktivoitu, tai perintämääräyksen antamisesta edunsaajan konkurssin vuoksi (Horisontti 2020 -hanke 763702 (PercEvite)), ja yhden poikkeuksen, joka liittyi yhteisyrityksen tilojen hälytysjärjestelmän seurantaa ja ylläpitoa koskevan sopimuksen (CTR SJU/LC/327-CTR) voimassaolon jatkamiseen;

Eturistiriitojen ja petosten ehkäiseminen ja havaitseminen

38. korostaa, että toimitusjohtajalle toimitettiin vuoden 2022 ensimmäisellä neljänneksellä petosten torjuntaa koskeva vuoden 2021 täytäntöönpanokertomus, jossa esitetään yleiskatsaus yhteisyrityksen vuonna 2021 toteuttamista petostentorjuntatoimista, ja että siinä kuvataan erityisesti vuoden 2021 viimeisellä neljänneksellä pidettyjä erityisiä etiikkaa ja petostentorjuntaa koskevia koulutustilaisuuksia, joissa käsiteltiin petosten määritelmiä, varoitusmerkkejä, vakavista sääntöjenvastaisuuksista ilmoittamista, eturistiriitoja, ulkopuolista toimintaa, lahjoja ja palveluksia, varhaishavainta- ja poissulkemisjärjestelmän tietokantaa, päällekkäistä rahoitusta sekä plagiointia;

39. panee lisäksi eturistiriitojen osalta merkille, että yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan ilmaliikenteen hallinnan kolmannen tutkimushankkeen yhteisyrityksen hallintoneuvosto hyväksyi joulukuussa 2021 yhteisyrityksen luottamuksellisuutta sekä eturistiriitojen ehkäisemistä, välttämistä ja hallintaa koskevat uudet säännöt, joilla korvattiin aiemmat, vuodesta 2008 lähtien sovelletut säännöt, ja että joulukuussa 2021 hyväksyttiin myös hallintoneuvoston käytännesäännöt;

Sisäinen tarkastus

40. panee merkille, että vuoden 2021 aikana sisäinen tarkastus suoritti yhteisyrityksen henkilöstöhallintoa ja etiikkaa koskevan tarkastuksen; panee merkille, että kenttätyö tehtiin etänä ja loppuraportti julkaistiin 9. marraskuuta 2021;

41. panee merkille, että tarkastajat totesivat, että yhteisyrityksen henkilöstöhallintoa ja eettisen ympäristön edistämistä varten käyttöönotetut hallinto- ja valvontajärjestelmät on kaiken kaikkiaan asianmukaisesti suunniteltu sekä tehokkaasti ja vaikuttavasti toteutettu ja tukevat yhteisyritystä sen liiketoimintatavoitteiden saavuttamisessa;

42. panee kuitenkin merkille, että vaikka tarkastuksessa ei havaittu kriittisiä tai erittäin merkittäviä ongelmakohtia, sisäinen tarkastus katsoo, että joitakin heikkouksia esiintyy ja että tietyillä alueilla, kuten työmäärän hallinnassa, palvelukseenottomenettelyissä ja vuotuisissa sidonnaisuuksia koskevissa ilmoituksissa, yksilöllisten tavoitteiden asettamisessa ja henkilöstöasioista viestimisessä, on parantamisen varaa;

43. pitää myönteisenä sitä, että SESAR-yhteisyritys laati tilintarkastustuomioistuimen suositusten ja niiden perustana olevien riskien huomioon ottamiseksi yksityiskohtaisen toimintasuunnitelman; pitää myönteisenä myös sitä, että sisäinen tarkastus vahvisti kyseisen yksityiskohtaisen toimintasuunnitelman asianmukaiseksi ja että yhteisyritys odottaa toteuttavansa kaikki toimet vuoden 2022 loppuun mennessä.